

СЕКЦІЯ 7. ПОДІЇ НАУКОВОГО ЖИТТЯ; РЕЦЕНЗІЇ

УДК 811.111 (075.8)
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-87-38

АНАЛІЗ АНГЛОМОВНОГО ПІДРУЧНИКА «АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ ЛОГІСТИКИ»

Несін Ю.М., к. пед. н.,
доцент кафедри загальноєкономічних дисциплін
Херсонський державний аграрний університет
unesco65@ukr.net

У статті аналізується зміст англomовного підручника як ефективного засобу комунікації «Англійська мова для логістики» видавництва «Оксфордська університетська преса». Особлива увага приділяється відповідності змісту навчальної книги її меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях у вищому навчальному закладі. Робиться наголос на найбільш вдалих текстах та вправах, вміщених у книзі. Науковий пошук розглядає використання найбільш поширених тестів: питально-відповідних вправ, заповнення пробілів / пропусків, співвіднесення / зіставлення, доповнення, заповнення таблиць, конспектування (складання коротких записів), називання, вікторин / опитувань / змагань / ігор тощо. Вищезгадана стаття фокусується на такому розвитку чотирьох компонентів англійської мови: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі, і на чотирьох компетенціях, а саме мовній, мовленнєвій, соціально-культурній та стратегічній.

Ключові слова: англomовний підручник, засіб комунікації, зміст, мета, розділи, практичні заняття, вищий навчальний заклад, тексти та вправи.

В статье анализируется содержание англоязычного учебника как эффективного средства коммуникации «Английский язык для логистики» издательства «Оксфордская университетская пресса». Особое внимание уделяется соответствию содержания учебной книги ее цели, целесообразности использования вышеупомянутого учебника на практических занятиях в высшем учебном заведении. Делается ударение на наиболее удачных текстах и упражнениях, помещенных в книге. Научный поиск рассматривает использование наиболее известных тестов: вопросно-ответных упражнений, заполнение пробелов / пропусков, соотношения / сопоставления, дополнения, заполнения таблиц, конспектирования (составления коротких записей), озаглавливания, викторин / вопросников / соревнований / игр и т.д. Упомянутая статья фокусируется на последующем развитии четырех компонентов английского языка: аудировании, говорении, чтении и письме, и на четырех компетенциях, а именно языковой, лингвистической, социально-культурной и стратегической.

Ключевые слова: англоязычный учебник, средство коммуникации, содержание, цель, разделы, практические занятия, высшее учебное заведение, тексты и упражнения.

Nesin Yu.M. ANALYSIS OF ENGLISH SPEAKING TEXTBOOK “ENGLISH FOR LOGISTICS”

The article analyses the contents of English speaking textbook as effective mean of communication “English for Logistics” of publishing house “Oxford University Press”. Special attention is paid to correspondence of contents of textbook to its aim, purposefulness of usage of mentioned textbook at practical sessions at higher educational establishment. It is made stress on the most successful texts and exercises, placed in the book. The article deals with description of eight, vocabulary, reading, listening, and language focus, speaking and writing. The author tries to indicate positive role of introduction, emphasizes the objectives of course for business students and people working in the logistical industry with an intermediate or upper-intermediate level of English. Given scientific paper specifies pluses and minuses of individual approach, envelops the whole material of textbook and concretizes levels of some tasks. Scientific research examines usage of the most spread tests: asking-answering questions, gap-filling, matching, completing, table-filling, note-taking, labeling, quiz, etc. The article underlines functions of the textbook, necessity of implementation into educational process of following creative tasks for students as working out of portfolios, work in groups, making notes, making up dialogues, organization of discussions, presentations, role-playings. Mentioned article focuses on further development of four components of English language – audition, speaking, reading and writing and four competences – language, linguistic, social-cultural and strategic ones.

Key words: English textbook, mean of communication, contents, purpose, units, practical work, higher educational establishment, texts and exercises.

Українська вища освіта має сьогодні на меті створити сприятливі умови для подальшого розвитку й навчання особистості, яка би впевнено почувала себе на вітчизняному, європейському та світовому ринках праці. Одним із ключових завдань української вищої школи є дослідження, пов'язані із процесом викладання іноземних мов, адже він є теоретичною основою сучасної університетської освіти, де всебічне вивчення іноземних мов є вагомим чинником.

Процес викладання іноземних мов не можна уявити без використання автентичних підручників, посібників, словників, роздавального матеріалу. Чітка, скоординована, виважена, продумана, послідовна робота лектора з навчальною іншомовною літературою протягом певного проміжку часу є передумовою успіху. Нам важливо дослідити переваги та недоліки використання автентичних англомовних підручників у процесі навчання іноземних мов в українських університетах, засобами вітчизняних показників проаналізувати їхній зміст, узагальнити досвід, визначити перспективи всебічного розвитку. Історико-педагогічні традиції використання вищезазначених підручників повинні бути враховані під час оптимізації процесу навчання [5].

Велике значення для дослідження аспектів викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах України в контексті опрацювання навчальних книг становлять праці, присвячені їхньому всебічному аналізу, що представлені низкою робіт сучасних науковців України (Н. Андрійчук, Т. Бровченко, Г. Буцан, А. Гембарук, В. Дмитренко, В. Дороз, А. Корсаков, О. Кузнецова, К. Олександренко, В. Рогожа, А. Самойленко, І. Ткаля, С. Царьова, Л. Чулкова й ін.).

Аналізом вітчизняних підручників постійно опікуються англомовні дослідники Х. Аллен, Дж. Годуїн, У. Кепел, К. Кеппер, С. Макуїн, М. Рейллі, Р. Річі, С. Сібай, А. Сілвер, Л. Стратт та ін. Вищезазначені фахівці небезпідставно пишуться здобутками, водночас критикуючи застарілі підходи до написання навчальної літератури.

Ураховуючи той факт, що аналіз автентичних англомовних підручників з боку українських науковців не дуже поширений, у нашій статті ми намагаємося об'єктивно й неупереджено висвітлити позитивні та негативні якості підручника «Англійська мова для логістики», за допомогою якого навчаються студенти, розвиваючи мовні, мовленнєві, соціокультурні та стратегічні компетенції. Ми впевнені, що така праця допоможе викладачам англійської мови в їхній подальшій роботі зі студентами.

Мета статті – здійснення всебічного аналізу англомовного підручника «Англійська мова для логістики» видавництва «Оксфордська університетська преса» як ефективного засобу комунікації.

Англомовний підручник «Англійська мова для логістики» видавництва «Оксфордська університетська преса» є результатом колективної спільної праці низки науковців Англії. Уперше надрукована у 2009 р., навчальна книга розрахована на професійний рівень володіння англійською мовою та має теоретичне і практичне спрямування. Зміст складається з восьми розділів і таких складників: введення в логістику, логістичний сервіс, інвентаризаційний менеджмент і постачання, види транспортування, планування і підготовка до транспортування, товари для перевезення кораблями, зберігання і складування, документація і фінансування. Розділи англомовного підручника містять корисну й цікаву інформацію щодо організації логістики, телефонних розмов, банківської системи, позики та кредитів, бізнес-листування, бухгалтерського обліку, аудиту, соціалізації, ролі банківських установ, зустрічей, фінансування міжнародної торгівлі, обміну валют, письмових звітів, біржових операцій, об'єднання та поглинання підприємств, організації переговорів, презентацій, регулювання у сфері логістики.

Словник підручника охоплює скорочення з вищезазначених тем, він відрізняється чіткістю та лаконічністю. Ми небезпідставно вважаємо, що словниковий запас не дуже різноманітний, проте його цілком вистачить для висвітлення тем, пов'язаних зі справами в царині логістики.

Читання як важливий елемент практичного заняття широко й доречно представлено в підручнику темами, що стосуються проблем регулювань, інвестицій, облігацій, майбутнього логістики; воно містить конкретну інформацію про кредити, позики, біржові операції, обмін валют, фінансування міжнародної торгівлі, переговори, менеджмент, конфлікт інтересів тощо.

Вправи для прослуховування присвячені розвитку логістики, організації міжнародних зустрічей, листуванню та його видам, кар'єрі, обміну думками, монетарній політиці, курсам обміну валют, фінансовим ринкам, ролі банків, гарантіям позики та кредиту, переговорам, менеджменту, інвестиціям, що позитивно впливає на розвиток фонематичного слуху.

«Мовний фокус» розглядає речення й фрази офіційного, напівофіційного й неофіційного стилів спілкування; автор підручника, дослідник М. Грассендорф пропонує добірку вправ, де досить широко вико-

ристовуються з'єднувальні слова, фрази згоди та незгоди. На нашу думку, їх уживання цілком доречно й своєчасне.

Говоріння представлено в навчальній книзі насамперед рольовими іграми, дотриманням правил мовного етикету в електронному листуванні, описом різноманітних ситуацій, а також схем, графіків, таблиць, дискусіями стосовно створень власних і чужих портфоліо, промовою під час захисту презентацій, фразами, які варто запам'ятати.

Що стоується письма, то висвітлено види листувань, конкретні відповіді з аргументаціями, розмаїття писемних рекомендацій, звітів, пропозицій, а також низку документів, пов'язаних з перемовинами, що, на наш погляд, збагачує лексичний багаж знань й формує навички письма у студентів.

Особлива увага нами приділяється відповідності змісту навчальної книги її меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях у вищих навчальних закладах. У цьому аспекті контент підручника цілком відповідає нормативним положенням, ураховує вікові особливості й попередню підготовку студентів. Загальна характеристика викладу навчального матеріалу свідчить про науковий підхід до написання підручника. Головний плюс «Англійської мови для логістики» полягає у спрямованості навчального матеріалу на формування науково-теоретичного мислення, мотивації навчання, розширення світоглядних позицій. Навчальний матеріал містить інноваційні педагогічні технології, виклад матеріалу логістичного спрямування скоординований та збалансований. Заслуговує на увагу оптимальність розподілу матеріалу відповідно до норм навчального часу. Великим бонусом є відповідність підручника принципам наступності, логічної послідовності, органічності поєднання з попередніми виданнями цього курсу. Якість та доцільність ілюстративного матеріалу (схеми, таблиці, малюнки, рисунки, фотознімки, кросворди, семантичні карти, символи) допомагають легше засвоїти навчальний матеріал. Для посилення емоційного впливу навчальних текстів у підручнику використовуються засоби виразності й образності англійської мови [4].

Усебічно аналізуючи підручник, не варто забувати й про методичні аспекти, а саме про відповідність системи питань, завдань, вправ вимогам сучасної вищої освіти. Навчальна книга видавництва «Оксфордська університетська преса» містить завдання різних ступенів складності. Заслуговує на увагу розмаїтість і оригінальність завдань, суцільна спрямованість книги на розвиток логічного мислення, творчих зді-

бностей, пізнавальної активності студентів. Добірка ілюстративного матеріалу дозволяє впевнено сказати про методичну цінність підручника.

Поліграфічне виконання – на високому рівні: якість естетичного оформлення, спрямованість на розвиток естетичного смаку, дотримання гігієнічних, поліграфічних вимог (шрифт, формат, вага) свідчать про професійний підхід науковця М. Грасендорфа до створення навчальної книги.

Найбільш вдалі, на наш погляд, вправи, пов'язані із креативною роботою студентів, а саме: заповнення спайдерграм (вправа № 1, с. 5; вправа № 1, с. 37); заповнення схеми (вправа № 4, с. 22); крім того, підручник містить низку дуже корисних вправ, що розвивають пошукову діяльність, – виправлення помилок в таблиці (вправа № 2, с. 29), зіставлення (вправа № 5, с. 31), називання (вправа № 9, с. 33). До незаперечних переваг ми віднесемо постійне використання міжпредметних зв'язків (англійська мова й історія – вправа № 1, с. 11; англійська мова та географія – вправа № 1, с. 19; англійська мова та математика – вправа № 13, с. 43).

Наприкінці підручника вміщена дуже актуальна інформація, що має назву «Партнерські файли». Вона охоплює всі розділи, містить сучасний матеріал. Варто зазначити, що навчальна книга містить також низку монологів й діалогів, серед яких хочеться виокремити низку діалогів наприкінці підручника (с. 82–87) [6].

Загалом, англомовний підручник містить основи наукових знань із навчальної дисципліни, матеріал викладено згідно з метою навчання, визначеним програмою і вимогами дидактики. У навчальному процесі він успішно виконує такі функції: а) освітню, що полягає в забезпеченні процесу засвоєння студентами певного обсягу систематизованих знань, у формуванні в них пізнавальних умінь; б) розвивальну, що сприяє розвитку студентів, їхніх перцептивних, розумових, мовних, мовленнєвих та інших здібностей; в) управлінську, яка полягає в програмуванні певного типу навчання, його методів, форм і засобів, способів застосування знань у різних ситуаціях; г) науково-дослідницьку, яка спонукає студентів до самостійного вирішення проблем, навчає методів наукових пошуків.

Підручник забезпечує науковість змісту матеріалу, він доступний, із чіткими формулюваннями, правилами, законами, ідеями. У ньому простежується правильний підхід з погляду дидактики. Найважливіший матеріал проілюстрований схемами, малюнками, відповідно структурований, налаштований на психологічне сприйняття матеріалу [3].

Великий позитив підручника в тому, що в ньому чітко виокремлюється індивідуальний підхід, що є пріоритетним на сьогодні. Рівень завдань і вправ різний, що говорить про продуманість та виваженість його автора.

Варто також зазначити беззаперечну інноваційність цієї навчальної книги. Використання найновіших, найсучасніших досліджень, технічних настанов, підходів, методик, технологій сприяє засвоєнню матеріалу студентами.

Проте підручник, на наше переконання, має також низку недоліків, а саме:

- відсутність триалогів;
- занадто великий за обсягом кросворд (с. 70);
- мала кількість вправ, спрямованих на розвиток уяви;
- слабкість психологічного компонента в підручнику.

Отже, на основі здійснення аналізу англомовного підручника «Англійська мова для логістики» як корисного засобу спілкування, можна встановити такі висновки, закономірності й тенденції:

- навчання студентів із використанням вищезазначеної навчальної книги корисне, адже базується на впровадженні досвіду традицій європейської системи освіти, яка має провідне значення;
- використання новітньої методології викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах успішно здійснюється засобами книги;
- залучення підручника як автентичного, із притаманними рисами, є міцним підмурівком для подальшого оволодіння іноземною мовою номер один у світі;
- опрацювання підручника студентами дає переваги під час тестування, працевлаштування, спілкування з носіями мови;
- дедуктивний та індуктивний методи є основними в підручнику, що сприяє подальшій реалізації компетенцій студентів;
- наявність різноманітних тестових завдань дає змогу студентам бути гнучкими й мобільними, обирати оптимальні шляхи вирішення проблем.

Підручник «Англійська мова для логістики» видавництва «Оксфордська університетська преса» як ефективний засіб комунікації виправдовує себе, оскільки допомагає педагогу виконати такі функції:

- термінальну, або функцію-мету (пов'язану зі стратегічними напрямками педагогічної діяльності);
- тактичну, або функцію-засіб (що сприяє успішній реалізації стратегій, обслуговує всю сукупність стратегічних функцій);
- операційну, або функцію-прийом (обслуговує кілька багатовекторних функцій, хоча в

певних межах вона може бути пов'язана з тією чи іншою педагогічною стратегією або тактикою).

Ми цілком згодні з думкою багатьох науковців, зокрема Н. Волкової, що до термінальних функцій належать навчальна, виховна, розвивальна, життєзабезпечення, соціалізація; до тактичних – інформативна, експресивна, смислоутворювальна, діагностична, індивідуалізаційна, спонукальна, прогностична, культурологічна, психотерапевтична, рекреаційна; до операційних ми відносимо функції вимірювання й оцінювання, методичну, управлінську, координаційну, а також функції самоствердження та формування [1].

Бонус навчальної книги «Англійська мова для логістики» видавництва «Оксфордська університетська преса» у її цілісності, компактності й динаміці. На основі вищезазначеного підручника педагог вищої школи може розробити власний метаплан і спрогнозувати метадіяльність. Такий вид діяльності викладача буде дуже корисним.

Підсумовуючи вищезазначене, ми не маємо намірів зупинитися на досягнутому, оскільки педагоги України в системі вищої освіти давно й постійно працюють з автентичними англійськими підручниками, і вони мають бути обізнаними з їхніми сильними і слабкими сторонами. Водночас варто не забувати й про відповідність таких навчальних книг нашим планам, програмам, реаліям життя. Ми небезпідставно вважаємо, що подальшої уваги потребують питання висвітлення та всебічного аналізу різноманітних англомовних автентичних підручників, посібників у вищих навчальних закладах України з метою подальшого виявлення й висвітлення їхніх позитивних і негативних моментів [2].

Ми погоджуємося з думками більшості науковців, що кожен студент і кожен викладач є унікальними особистостями, із власними потребами й уявленнями про процес та способи опанування англійської мови, тому перед ними постають запитання: який навчальний підручник (посібник) обрати, за якими критеріями його оцінювати, наскільки він буде динамічний, цілеспрямований, збалансований, вдалий, яку користь він принесе? Відповіді вони отримують від вітчизняних дослідників, що намагаються тримати руки на пульсі часу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Волкова Н. Педагогіка : навчальний посібник. 3 вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

3. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психология высшей школы. Минск : Изд-во БГУ им. В. Ленина, 2004. 383 с.
4. Нечаев В. Социология образования. Москва : Наука, 2005. 54 с.
5. Фицула М. Педагогіка. 2 вид. випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.
6. Grussendorf M. English for Logistics Student's Book. Oxford University Press, 2015. 94 p.

REFERENCES:

1. Volkova N. (2009) Pedagogika [Pedagogy] : navchalnyi posibnyk. 3 vyd., ster. Kyiv : Akademvydav, 616 s. [in Ukrainian]
2. Dychkivska I. (2004) Innovatsiini pedagogichni tekhnologii [Innovative pedagogical technologies] : navchalnyi posibnyk. Kyiv : Akademvydav, 352 s. [in Ukrainian]
3. Djachenko M., Kandybovich L. (2004) Psihologija vysshej shkoly [Psychology of higher school]. Minsk : Izd-vo BGU im. V. Lenina, 383 s. [in Russian]
4. Nechaev V. (2005) Sociologija obrazovanija [Sociology of education]. Moskva : Nauka, 54 s. [in Russian]
5. Fitsula M. (2007) Pedagogika [Pedagogy]. 2 vyd. vypr., dop. Kyiv : Akademvydav, 560 s. [in Ukrainian]
6. Grussendorf M. (2015) English for Logistics Students Book. Oxford University Press, 94 p.